

РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ МІСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ НА ГАЛУЗЕВОМУ РІВНІ

Розглядаючи *регіональні* особливості управління міським транспортом, особливу увагу слід приділити місцевим державним адміністраціям. Національна й регіональна транспортна політика спрямовані на впорядкування відносин на ринку транспортних послуг, посилення контролю, підвищення керованості, стійкості ринку транспортних послуг, тобто на досягнення традиційних параметрів ефективності системи. Процеси самоорганізації, що відбуваються сьогодні, спонтанно регулюють внутрішню впорядкованість ринку, його структуру¹.

В той же час, аналізуючи сучасне українське транспортне законодавство, ми дійшли висновку, що в системі органів, що здійснюють управління в галузі міського транспорту, саме органи місцевих державних адміністрацій відіграють важливу роль у реалізації транспортної політики в цій галузі.

Статтею 20 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначаються їх повноваження в галузі містобудування, житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту, зв'язку. Місцеві державні адміністрації забезпечують обслуговування населення підприємствами, установами та організаціями житлово-комунального господарства, зв'язку, телебачення, радіомовлення, торгівлі та громадського харчування, побутового і транспортного обслуговування незалежно від форм власності².

---

¹ Грабельников В. А. Адаптація системи міського пасажирського транспорту до ринкових умов господарювання / В. А. Грабельников // Державні механізми управління природокористуванням: серія «Державне управління». – Т. XIII. – вип. 246. – С. 35 – 42.

² Про місцеві державні адміністрації: Закон України №586-XIV від 09.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20. – Ст. 190.

Зокрема, в галузі міського транспорту державні адміністрації забезпечують організацію обслуговування населення міським транспортом незалежно від форм власності.

Регіональні особливості управління міським транспортом визначаються на підставі показників попиту та пропозицій регіонального ринку транспортних послуг.

Ринок транспортних послуг має особливу сутність, зумовлену приналежністю особливого кінцевого об'єкта ринкових відносин – транспортної послуги, яка відрізняється від інших об'єктів ринкових відносин (товарів чи послуг), інших ринків за такою системою ознак, як: нематеріальний характер, неможливість накопичення і зберігання, унікальність за своїм місцем і роллю в суспільному виробництві, особлива технологія виробництва тощо. Формування та функціонування регіонального ринку транспортних послуг стає одним із найважливіших напрямків регіонального економічного прогресу. В останні роки відбувається трансформація механізму управління транспортною галуззю, змінюються вимоги до інструментів та методів управління регіональним ринком транспортних послуг, зростає роль транспорту (транспортних послуг) в економіці країни та її регіонів, здійсненні структурної перебудови, оптимізації територіального поділу праці та розміщенні виробництва³.

Діяльність із надання послуг міським електричним транспортом, у тому числі метрополітемом здійснюється відповідними комунальними підприємствами. Відповідно до ст. 78 Господарського кодексу України комунальне унітарне підприємство засноване на комунальній власності, тому утворюється компетентним органом місцевого самоврядування і, відповідно, входить до сфери управління цього органу. Уповноваженими органами з правами засновників є сільські, селищні й міські ради, а також місцеві державні

---

³ Кірдіна О. Г. Регіональний ринок транспортних послуг: проблеми функціонування та завдання регулювання / О. Г. Кірдіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 39. – С. 43 – 48.

адміністрації. До найменування комунального підприємства пред'являються дві спеціальні вимоги: по-перше, воно має вказувати, що таке підприємство є комунальним, по-друге, містити вказівку на орган місцевого самоврядування, до сфери управління якого входить це підприємство (наприклад: КП «Київпаstrанс», КП «Харківський метрополітен, тощо).

Стосунки місцевих державних адміністрацій із підприємствами транспорту, що перебувають у комунальній власності, будуються на засадах підзвітності, підпорядкованості та підконтрольності цих підприємств. В той же час, щодо міських державних адміністрацій з підприємствами транспорту, що не належать до комунальної власності – будуються на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності підприємств у межах повноважень органів місцевого самоврядування.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2012 року № 887 «Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації»⁴ місцевими облдержадміністраціями утворюються відповідні структурні підрозділи з управління транспортом (управління інфраструктурою). Управління транспорту облдержадміністрації є структурним підрозділом облдержадміністрації, підпорядковане голові облдержадміністрації, підзвітне та підконтрольне Міністерству інфраструктури України.

Управління інфраструктури обласної державної адміністрації у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади, розпорядженнями та дорученнями голови облдержадміністрації, рішеннями обласної ради (з питань виконання делегованих повноважень). До основних завдань

---

⁴ Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації: Постанова Кабінету Міністрів України № 887 від 26.09.2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 73. – Ст. 2941.

Управління інфраструктури обласної державної адміністрації у галузі міського транспорту можна віднести:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері міського електричного транспорту, дорожнього господарства та здійснення організаційних заходів щодо забезпечення економічного розвитку;

2) організація роботи щодо розроблення і здійснення заходів для покращення інвестиційного та інноваційного клімату регіону у сферах транспорту;

3) організація роботи з надання пропозицій, розроблення та виконання програм економічного й соціального розвитку області на короткостроковий період, державних і регіональних програм розвитку у транспортній галузі, нормативно-правових актів щодо стратегічного планування розвитку у сферах транспорту;

4) взаємодія з Міністерством інфраструктури України з питань координації роботи автомобільного, міського електричного транспорту;

5) виконання функцій управління у сфері транспорту, координація діяльності відповідних структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також роботи підприємств, установ та організацій галузі.

З огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, що регулювання перевезень міським транспортом на галузевому та регіональному рівні здійснюється відповідними органами виконавчої влади і їх підрозділами, та спрямоване на забезпечення надання якісних послуг з перевезення, дотримання прав та обов'язків суб'єктів перевізного процесу, забезпечення безпеки під час цих перевезень.